

Hangjáték az „ISTEN RIPORTERE” sorozatból

Gong

BEMONDÓ: Isten riportere című sorozatunk hetedik adását hallják: „A legnehezebb imádság.”

RIPORTER: Kedves hallgatóim, négy ember várakozik a stúdió előszobájában. Egyenként lépnek a mikrofon elé, mert meg kell kérdezniem tőlük valamit, amire mindegyiküknek egyedül kell válaszolnia. A lélek rejtekéből szól ez a hang (*Ajtó nyitás-csukás*) Kérem, uram, lépjen a mikrofon elé! Egyedül vagyunk, de mégis százszáz hallgatnak. Gondolt-e már valamikor arra, hogy mikrofon és leadóberendezés nélkül is eljuthat hangunk a világba, a világ szívének közepébe?

ELSŐ HANG: Hogy érti ezt?

RIPORTER: Úgy értem, ha imádkozik...

ELSŐ HANG: (*közbeváág*) Én sohasem imádkozom!

RIPORTER: (*meglepődve*) Óh, — és azelőtt, régen sem imádkozott?

ELSŐ HANG: Kiszámozom koromban. Jöjj el, Jézus, és így tovább. De idővel az ember elfelejti a gyermekkori imákat, akárcsak a társasjáték kiszámoló versikéit. Ugyanannyit érnek.

RIPORTER: Mire alapítja ezt a véleményét?

ELSŐ HANG: Mert akár azt mondom egyedem-begyedem, akár a Miatyánkot darálom, egyremegy. Az eredmény mindkét esetben nulla. Én általában semmit sem teszek, ha nem várhatok valami eredményt.

RIPORTER: Akkor valószínűleg kilátástalan szeretettel sem közeledett soha senkihez?

ELSŐ HANG: Soha.

RIPORTER: De ha például énekelne?

ELSŐ HANG: Nem szoktam énekelni. Legfeljebb azt, hogy: éljen soká!

RIPORTER: De nevetni csak szokott?

ELSŐ HANG: A nevetés jót tesz, a hatása azonnal érezhető.

RIPORTER: Ah, úgy! És mit csinál, ha valaki akit ön szeret, sír, és ön tudja, hogy nem képes rajta segíteni!

ELSŐ HANG: Akkor nincs mit tenni.

RIPORTER: Igaz, akkor nincs mit tenni. Köszönöm! Ne feledje a pénztárnál felvenni a honoráriumot, nehogy valamit ingyen csináljon. Viszontlátásra! (*Ajtó nyitás-csukás.*)

RIPORTER: Kérem, nagyságos asszonyom, foglaljon helyet! Egy indiszkrét kérdéssel fordulok önhöz. Szeretnék ugyanis megtudni valamit, lelkének belső életéről. Nem kötelező válaszolni.

MÁSODIK HANG: Kérdezzen, kérem.

RIPORTER: Szükségét érzi néha annak, hogy imádkozzék?

MÁSODIK HANG: De mennyire! Rendszeresen járok templomba, és otthon is evés előtt és evés után, reggel és este imádkozom.

RIPORTER: És mi indítja erre?

MÁSODIK HANG: Ezt még gyermekkoromban így tanultam, és gyermekeimet is így tanítottam. Az Úristenre mindig szükség van. Mi-

nél idősebbek leszünk annál inkább. Az élet olyan nehéz. Mennyi gond!

RIPORTER: Ön tehát azért imádkozik, mert szüksége van a Jóistenre.

MÁSODIK HANG: Természetesen, és mindenkinek szüksége van rá, önmagának is!

RIPORTER: Ez igaz. De most képzelje el: ezen az éjszakán világszerte fényes angyalok jelennek meg, akik hasonlóan a reklámrepülőkhöz a sötét égre írják: ma 12 órától kezdve az Úristen többé nem hallgatja meg az imákat. Alázattal, mukkanás nélkül kell mindent elfogadni amit az ég küld az emberekre.

MÁSODIK HANG: De hiszen ez lehetetlen!

RIPORTER: Természetesen! De tegyük fel, hogy megtörténne, imádkozna akkor is?

MÁSODIK HANG: De édes Istenem, miért imádkozzam akkor is, ha imáim nem találnak meghallgatásra?

RIPORTER: Ez becsületes beszéd, nagyságos asszonyom! És ha az imát kizárólag kérésnek fogja föl, igaza is van! A német nyelvben például a *bitten* igéből képződött a „Gebet” és ebből származott talán a nagy félreértés, hogy az ima lényege a kérés. Görögben az ima: hálaadás. De miért hálálkodik az ember? (*Fölhangzik a gloria a Missa de Angelisből*) Gratias agamus... Hálát adunk neked a te nagy dicsőségédért.

RIPORTER: A legmagasztosabb és a legnemesebb ima! Megérti ezt nagyságos asszonyom? Hogy az ember azt köszöni Istennek, hogy Isten létezik és hogy az imádkozó ember is létezik, hogy mindketten egymásért léteznek?

MÁSODIK HANG: Az igazat megvallva, erre még soha sem gondoltam.

RIPORTER: Tehát, ha az angyal most mégis az égre írná, hogy minden kérés hiábavaló — a szívek ég és föld közötti összeköttetésének meg kellene szakadnia?

MÁSODIK HANG: Egyáltalán nem!

RIPORTER: Sokkal inkább tisztábbá emelkedettebbé, bensőségesebbé válna. Vagy nem?

MÁSODIK HANG: Ezen gondolkoznom kell. Mindenesetre nagyon köszönöm, hogy fölhívta rá a figyelmemet!

RIPORTER: Én pedig köszönöm az őszinteségét. Kérem, kisasszony, legyen szíves és lépjen közelebb a mikrofonhoz! Valami egészen különös dolgot kérdezek, nem köteles válaszolni. Tehát figyeljen jól, és ne lepődjék meg túlságosan: imádkozott ön ma reggel?

HARMADIK HANG: Hogy i-mád-koz-tam-e, hogyan?

RIPORTER: Ön tehát sohasem imádkozik?

HARMADIK HANG: Néha igen.

RIPORTER: Szabad talán megtudnom, miért?

HARMADIK HANG: Ön biztosan azt hiszi, akkor, ha szomorú vagyok. Tévedés. Éppen fordítva! Inkább, ha nagyon boldog vagyok — de ez ritkaság! Sielés közben — háború után — mikor a vőlegényemet megismertem, csodás csillagos éjszakán. Akkor éjjel majd kiugrott a szívem. Igen, akkor örömben imádkoztam. Ha nem volna Isten, akkor ezen az éjszakán teremtettem volna magamnak, oly boldog voltam, és annyira szükségem volt valakire, aki meghallja, ha azt mondom neki: Atyám te ajándékoztad nekem ezt az örömet.

RIPORTER: Nagyszerű! És mi van a Miatyánkkal? Tudja imádkozni?

HARMADIK HANG: Nem tudok megszabott szavakkal imádkozni!

RIPORTER: De ha ezek a szavak tökéletesek lennének, ha ezek a szavak legrövidebben és legegyszerűbben fejeznék ki az emberi lélek legmélyebb kívánságát? A latin az imát orationak mondja. Ez a szó tulajdonképpen beszédet jelent. Szóbeli kifejtést, előadást. Királyhoz intézett könyörgést. A latin oratio szó tehát ünnepélyes felszólítás az imára, amelyre az ég felel. Az emberi szív hírnököt küld az Isteni Fölség trónjához. A legügyetlenebb a legostobább sóhaj is eljut Isten füléhez, ha Őhozzá iparkodik. De nem tanácsosabb, ha az emberek annak a nagy sóhajával egyesítik a magukét, aki Istenhez a legközelebb áll?

HARMADIK HANG: A Miatyánkra gondol? De hiszen az már annyira elcsépelte! A legtöbb ember szájából betanultan, színésziiesen hat. Aztán meg a Miatyánk azért is annyira közkedvelt, mert ha az embert hirtelen jámborság szállja meg, a Miatyánk szavainál jobb nem jut eszébe. Az ilyen színpadias Miatyánktól én rosszul leszek.

RIPORTER: Helyes. Maradjon csak itt, és hallgassa meg kérem, amit ez az úr mond, aki most következik. Kérem, lépjen be!

NEGYEDIK HANG: Ön azt írta a meghívómra, hogy bizalmas kérdést akar hozzám intézni!

RIPORTER: Igen, de ha önre nézek, alig merek a kérdéssel előhozakodni. Mert önön látszik, hogy az ima az ön számára nélkülözhetetlen napi gyakorlat, pontosabban: lelkének állandó állapota.

NEGYEDIK HANG: Az én hitem lényegében az a fáradozás, hogy a keresztény réteget lelkemben felfedezzem, hiszen a lélek természetéből kifolyóan, éppen mert Isten keze alkotta — Istennel, Krisztussal, rokon. Ha a léleknek ezt a mély rétegét egyszer fölfedeztük, élnünk kell belőle, sőt csak abból kell élnünk. Ez a réteg őrzi a Miatyánkot, mint elsüllyedt őserdők lenyomatát a szén. Aki tehát ma az embert közelebb akarja vinni Krisztushoz, tegye félre a tudományoskodást, a történelmet, a módszerek imádatát, a törvényfortélyosságát, főképpen azonban azt a kísérletet, hogy úgynevezett dogmatikus értelmű gondolatrészecskékkel bombázza akaratunkat. Az efféle fáradozásokkal nem jutunk közelebb a Miatyánk szelleméhez. Csak az imádkozó Krisztus — aki mellett, és nem előtte állunk — menthet meg bennünket. És bárhogyan imádkozzék is Ő: örömtől túlaradó napsugaras szívvel, vagy gyermekek fejét megáldva; a pusztaság hegyén csillagok felé fordulva, vagy akár térdre-rogyva, halálfélelmében verejtékezve, atyjával birkózva és végül megadva magát, amikor a húsában érzi már a szögeket és úgy könyörög bocsánatért hóhérai számára — bárhogyan imádkozzék is, mellette kell állnunk, térdelnünk, feküdnünk. Csak így jöhet el Isten országa, a lélek birodalma, csak így válhatunk Isten-gyermekeivé.

RIPORTER: Köszönöm, elég is lesz! Látják, kedves hallgatóim, milyen nehéz Isten riportérének lenni, Isten országát hirdetni. Éppen erről olvashatjuk Szent Pálnál: Isten országa nem a szavakra épül, hanem erőre. Erő: ennek a szónak titkos csengése van itt, a lélek középpontjából, abból a mélységből ered amely, mint az imént említettük, a Miatyánkot őrzi, mint Isten teremtő kezének lenyomatát, mely emberségünk alapja és koronája. Ássuk tehát le magunkra eszmélésünk és Isten utáni sóvárgásunk tárnáját lelkünknek

ebbe e mélységébe. Ott találjuk a Miatyánkot, de mert nagyon nehéz, az ember csak szavanként, mondatról mondatra tudja napvilágra hozni úgy, hogy el ne ejtse. Az egyház, mielőtt a legmagasztosabb és legnehezebb imába fog, így kezdi: Üdvös parancsolatok készítésére és isteni tanítással kioktatva merjük imádkozni — milyen gyakran hallottuk már ezt a szent dallamot! *(Hangkulissza: liturgikus ének kezdődik a riporter „üdvös parancsolatok” szavainál és végig hallatszik az egész Miatyánk alatt.)*

RIPORTER: A mise kánonjában éneklük ezt, ott lebeg az Úr imája ebben a komoly, ősegyházi melódiában. Mint jó illat száll ott fölfelé, mint égő áldozat, amit a keresztyén a szívéen, mint izzó szénparázzson ajánl föl Istennek, az Atyának, egész lényét mintegy Istennek áldozva. Aki pedig Krisztus utasítása szerint kamrájában, zárt ajtó mögött, éjjel, egyedül imádkozik, ó, annak oldalán mindig két alak helyezkedik el alig hogy belekezdett: a baloldalon a szürke, mérgestüskéjű Kétely áll, aki minden szóba beleköt, szeretné szétrombolni, összezavarni őket, hogy az imádkozót hazugságba, vallásos nagyképűségbe, az igazság előtti meghátrálásba, és így szenvedésbe, szükségbe, kétségbeesésbe kergesse. De jobb oldalán ott áll a mi Angyalunk, akinek mint Izaiás angyalának izzó parázs van a kezében, és ahányszor az imádkozó megtorpan, újra meg újra megtisztítja ajkait, hogy a kiejtett szavak mindegyike fájdalmasan tiszta és határozott legyen, az angyal a Miatyánk minden egyes szavát az imádkozó fülébe súgja, és mint vakot vezet egy lépcsőn fölfelé, olyan lépcsőn, amelyet óriások építettek és amelyet milliók lába koptatott, mégis a legszebb és legfenségebb lépcső, valódi scala regia ez, amelyen velünk együtt maga az angyal is szívesen fölmenne, de nem teheti, mert a Miatyánk csak ember-szívből szállhat föl. Pedig milyen nehéz már az első szó is: Miatyánk. A Kétely mérges sziszegése azonnal elkezdődik, jól hallom, emberi nyelven beszél.

KÉTELY: Igen? Miatyánk? A mienk? A többiek nevében is mersz beszélni? Még ha a magad számára nem is akarod szétrombolni az ő atyaságának illúzióját, milyen alapon mered a többiek nevében így szólítani? Kinek a nevében beszélsz? Hiszen csak azért imádkozol, hogy ne halld a kívülről mindenünnét hangzó üvöltéseket, a Miatyánk szavaival akarod magadat elfalazni előlük. Figyelned kellene, nem imádkoznod. Hallgasd csak meg ezeket a hangokat és aztán imádkozz, ha még van hozzá kedved!

HANGOK: *(előbb mint viharzúgás, majd mind közelebről)* Azok vagyunk, akik az éhség és a bánat elől a pusztába menekültek, akiket megrontottak és megnyomorítottak...

ANGYAL: Hallgasd meg őket és mondd: Miatyánk!

HANGOK: Csalánt tépünk a bokrok körül és bógáncs gyökér az elede-lünk!

ANGYAL: Miatyánk!

HANGOK: Kiűztek minket az emberi közösségből és tolvajt kiáltanak ránk.

ANGYAL: Miatyánk!

HANGOK: Zord völgyekben lakunk, a föld repedései és a sziklák odúi az otthonunk!

ANGYAL: Mondd végre az ő nevükben: Miatyánk!

RIPORTER: Miatyánk!

KÉTELY: A mi atyánk nem akar róluk tudni, a mindenfajta kitaszítottakról. Nem akarja táplálni, melengetni, vigasztalni őket. Nem akarja meggyógyítani, hazavezetni, megváltani őket. A halál a soruk. Mintha kutyák vonítanának, kárhozottak üvöltének.

RIPORTER: Jó angyalom, ha emberi módon tudnál érezni! Vajon akkor is el tudnád-e mondani a legszentebb, a legnehezebb imát?

KÉTELY: Es még ha az imádkozónak nincs is elég fantáziája, és a Miatyánkot afféle rózsaszínű szemüvegeként alkalmazza...

ANGYAL: A Miatyánk minden inkább, mint rózsaszínű szemüveg! Ha a lélek így beszél, a szeme térben látóvá lesz: látja a világot, olyannak amilyen és ugyanakkor olyannak is, amilyennek lennie kellene.

KÉTELY: Amilyen a világ? De hiszen világosan látod, hogy az élet maga a bélpoklosság, hogy minden ember bélpoklos, hogy a lelkek börtönben laknak, lyukakban, a fájdalom, a szenvedés, a betegség, a szégyen, a halál szomszédságában, az unalom zsákmányaként, vagy a démonok játékszereként.

ANGYAL: Ha a világ valóban nem lenne egyéb, mint a kitaszítottak jajgatásának völgye, irgalmasságból annál magasabbra kellene karmaidat nyújtanod, és annál forróbban kellene mindenkinek nevében fohászzkodnod: Miatyánk. Hiszen érzed ezt most — ó lélek — ahogyan „elől-hátul körülvesz téged és feletted tartja kezeit, hiszen te alkottad veséimet, te szóttél engem, anyám méhében”.

KÉTELY: Így legalább tudják a nyomorékok és betegek, kinek tartoznak köszönettel.

ANGYAL: Istennek! Létezésükért, az ilyen létért is! Talán nincsenek boldog nyomorékok és betegek? Mindenki aki tudatában van annak, hogy Isten akaratából szenved, hogy mindennek ősoka az Isten, mindenki, aki betegen és elhagyottan ki tudja mondani: Miatyánk — az erősebb és boldogabb, mint sok jólétben úszó, vagy egészséges ember. Mondd: Miatyánk! Ő a te kezdeted! „Csondom nincs elrejtve előtted, te alkottál a rejtekben, valómmal együtt a föld ölében”.

RIPORTER: A föld ölében?

ANGYAL: Nézz le a teremtés kezdetére! Menj vissza az első emberig, aki az állatból, amely az első szerves sejtből, az pedig a szervetlenből fejlődött Isten szavának ereje által. Isten látott téged a földben, akart és hívott. Igen, az első szerves sejtek bölcsőjénél neveden szólított, tehát tényleg a földből alkotott, a föld öléből, ezért vagy testvére mindennek, embernek, állatnak, növénynek, fémnek, ásványnak, minden elemnek. Emeld hát fel szavadat és minden rokonlénynak nevében mondd: Miatyánk!

RIPORTER: Miatyánk!

ANGYAL: A teremtmények hálásak neked. Néha úgy látod, hallod, mintha a tárgyagnak szemük és nyelvük volna, úgy néznek rád mint magukhoz hasonlóra és azt mondják: testvér!

HANGOK: *(halkan énekelnek)* Kedvesen zöldellnek a harmatos völgyek, halmok, erdők és ligetek.

ANGYAL: Így érzed ugye igaznak, emberlélek: Uram, te mutatod az utat az élethez, tiéd az öröm és a teljesség.

RIPORTER: És kedves lények vannak örökké jobboldon!

ANGYAL: Ezért mondd bátran Istennek, Miatyánk, ki vagy a menyekben...

ANGYAL és RIPORTÉR (együtt): Szenteltessék meg a Te neved, jöjjön el a Te országod...

KÉTELY: Oh igen, — az az ország, amely mindig jön, de soha ide nem ér! Először a Sionon akarták fölállítani a messiási királyságot. Ám ezt a rómaiak nem engedték. Azután a szegények és leigázottak várták, hogy elérkezzék a igazságosság, a béke, a szociális egyenlőség birodalma; de ezt persze a gazdagok nem akarták. Így aztán a lélekbe húzódtott vissza ez az ország, tehát oda, ahol a létezését már nem lehet nyomon követni. Néhány jámbor ember fontoskodó állítása lett belőle, akik szerint ők az országot magukban hordják és ugyanakkor benne is vannak.

ANGYAL: Azok a lelkek, akik Isten országát magukban hordják és magukat ebben az országban hiszik, nem fontoskodók és semmi mással nem akarnak érvelni csak a cselekedeteikkel, azokat pedig az Emberfia nyolcszor mondta boldognak.

KÉTELY: Szép volna, ha igaz volna! De ők ezt az Isten országát, vagy bármely intézményt, mely ennek az országnak örököse, eszméik hordozójának és terjesztőjének tekintik és ezt az eszmét ők nem a nyolc boldogság fényében mutatják meg. Ellenkezőleg, ennek az Isten országának hordozóit nyolc emberi nyomorúság penésze és rozsdája fedi.

RIPORTÉR: Mihez kezdjek hát a Miatyánkkal?

ANGYAL: Ne csak mondd, kérdd hangos szóval a magad és az egész világ megváltozására: legyen meg a Te akaratod!

RIPORTÉR: Legyen meg a Te akaratod, miképpen a mennyben azonképpen itt a földön is...

KÉTELY: Fölösleges kérés! Tudtok olyan esetet, amikor nem az történik, amit Isten akar? Vajon képes rá az ember, hogy a maga akaratát az Istenével szembehelyezze?

ANGYAL: Ha az ember szembehelyezi akaratát az Istenével, megjelenik a bűn. Ez teszi az embereket és a népeket nyomorulttá.

KÉTELY: Mert Isten így akarja!

ANGYAL: Igen, de Isten akaratát az ember szabadakarata jön, és az szembeszegülhet az Istennel. Ám, ha szembefordul vele, megjelenik a nagy rendetlenség és igazságtalanság és kíséretükben az apokaliptiszis három lovasa: pestis, éhség és háború.

KÉTELY: A betegségeket is Isten akarja?

RIPORTÉR: Nos, akkor Isten akaratából elviselem. De látod, Angyal, nehéz a Kétellyel együtt imádkozni!

ANGYAL: Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma!

RIPORTÉR: Talán a kételkedés szintén mindennapi kenyerünk, mert gyakran égőn hasít belénk a kétely.

ANGYAL: És bocsásd meg a mi vétkeinket.

RIPORTÉR: Miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek.

KÉTELY: Képmutató, vigyázz! Ha Isten ezt komolyan venné! Emlékezz vissza, mit mondtál tegnap este ellenségedről. Agyonverést emlegettél, ugye?

RIPORTÉR: Igaz, igaz! Oh, milyen nehéz a Miatyánk!

KÉTELY: Képtelenség! Valdd be csak nyugodtan. Örvényt akarsz át-hidalni a Miatyánkkal, az élettől való rettegés örvényét. Alattad veszélyes, halk vizek leskelődnek és te a Miatyánk kérésein mint hajóhídon lépdelsz, de hirtelen felfedezed, hogy amit pallónak hiszel, nem más mint krokodilushát. Bocsásd meg a mi vétkeinket,

miképpen mi is megbocsátunk. Itt egy torok tátong, nem veszed észre? Magadat átkozod, hiszen valójában meg akarsz-e bocsátani te is?

ANGYAL: Valójában nem akarsz megbocsátani?

RIPORTER: Miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek — Ó angyalom — félek!

ANGYAL: Hát akkor imádkozz tovább!: Ne vigy minket a kísértésbe de szabadíts meg a gonosztól.

RIPORTER: Igen, Atyám vedd el egy órára tőlem a szabadságot és a kételkedést!

ANGYAL: Ez az, túl sokat, túl erősen kételkedel! Ne feledd, ha imádkozol nemcsak a te akaratod mozdul az ég felé, az ég is mozdul feléd. Soha nem érezted ezt, mikor annakidején kisgyermekkorodban a Miatyánkot mondogattad?

RIPORTER: Igen, annakidején! Hangosan imádkoztam szüleimnek és szomszédaimnak, az egyszerű parasztembereknek hangjába fogódzva. Mint ahogyan apám és anyám a nagy körmenetben kézenfogva vittek, úgy szívemet is imáik meleg hullámai tartották és még nem ismertem a kételyt. *(Hangkulissza: a körmenet szónál halkán férfi és női hangok, egyszerű emberek éneke kezdődik, akik erőteljesen imádkozzák a Miatyánkot a körmenet ritmusában. Nem annyira az ima szavainak értelmén van a hangsúly, mint a szív imafolyamhoz hasonló ritmikus hullámvásárlás.)*

RIPORTER: Igen, újra hallom őket és közöttük a középen saját magamat. Itt mentünk és imádkoztunk és úgy éreztük, mintha meleg imafolyamon lebegnénk. *(A hangkulissza kicsit hangosabb.)*

RIPORTER: Isten angyala, emlékszel még ezekre az időkre? A szavak értelme idegen volt még nekem, csak az Atya és a kenyér szavakat értettem. Az Atya fölvidított és büszkévé tett, a kenyér elégedetté. Körülöttem a felnőttek, mindnyájan vasárnapi feketében, ünnepélyes arccal, akár könyörgő körmenetben, akár koporsó után haladva vagy Úrnapkor, amikor az utcák virágoktól és nyírfáktól illatoztak. Ki tudja mire gondoltak ezek az imádkozó férfiak és nők, talán a szénára és gabonára, melyet az időjárás megsemmisüléssel fenyegetett, talán halottaikra, kiket gyűlöttek és szerettek. De hangjuk erősen és melegen tört elő abból a mélységből, ahonnan az igazi Miatyánk fakad. Úgy érezték, hogy annak a végeérhetetlen körmenetnek soraiba tartoznak, amely a régmúlt időkben törekedett Isten felé, és soha el nem fáradt az úton, mert a Miatyánk isteni kenyere volt a tápláléka.

(Hangkulissza: a körmenetben imádkozók hangja fölerősödik egy Miatyánknnyira aztán megint elhalkul.)

RIPORTER: Itt vonulnak. Ha velük mehetnék!

ANGYAL: Csatlakozz hozzájuk!

RIPORTER: Ha képesek lennénk a Miatyánkot folyammá duzzasztani, szent, hétágú folyammá, mely országunkon áthömpölyögne, megváltoztathatnánk a világot.

ANGYAL: Akkor elmondhatnánk a prófétákkal: ez az ország elpusztult és most olyanná lett, mint az Éden kertje, ezeket a városokat tönkretették, kihaltan és leromboltan állottak, és most szilárdak és erősek.

Gong.

Pápay Klára fordítása